

СТАНОВИЩЕ

на *Страхил Петров Делийски*

с тема на докторската дисертация

СИМВОЛНИЯТ СМИСЪЛ В ПОЛИТИЧЕСКАТА КОМУНИКАЦИЯ.

**КОНЦЕПТУАЛНИТЕ МЕТАФОРИ ВЪВ ВСЕКИДНЕВНИЯ
ПОЛИТИЧЕСКИ ДИСКУРС ВЪВ FACEBOOK И ДЕРМАНЦИ**

с научен консултант - доц. д-р. *Татяна Буруджиева*

за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление: 3.3. Политически науки
05.11.02. Политология

Рецензент: проф.д-р Антоанета Христова

Институт за изследване на населението и човека – БАН

Представеният дисертационен труд се състои от 8 части, които структурират теоретичната и методологична постановка на направеното изследване, както и получените резултати със съответна интерпретация. Дисертацията е придружена с оформен автореферат, в който са отбелязани приносните моменти, отговарящ на формалните изисквания. Приложени са и 4 публикации на кандидата, които са консистентни на темата на дисертационния труд. Той е с обем 214 страници, в които се включват и библиография, съставена от 189 заглавия - 8 на кирилица и 181 на английски език.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Значимостта на темата и реализираната методология може да се отбележи в няколко аспекта:

- Създадена е интердисциплинарна рамка за концептуализиране на политическата реалност. Избраната перспектива синтезира социологически, антропологически, лингвистични и психологически теории, което прави подхода оригинален и приносен към методологията на изследване. В допълнение – се посочва възможността политологията да се обърне към интерпретативни изследователски методи, наред с традиционно използваната позитивиска изследователска рамка. Предложеният модел може да бъде използван както на равнището на академичните изследвания, така и на равнището на политическата практика;
- Споделям тезата, че предложения изследователски модел е от значение за разбиране на дистанциите между политическата класа и гражданите с цел поставянето им в центъра на внимание и от страна на политиците, и от страна на изследователите;
- Политиците очертават чрез политическото си говорене проблемните теми в зависимост от тяхната гледна точка и интерес, докато предложената

методология открива постигнатия ефект на въздействие през символите на впечатлението, което се формира в резултат на реалната комуникация – сфери, които могат да останат в недостатъчно изговореното поле на комуникация;

- Значението на представената дисертация притежава и значимия фокус да препраща към възможните каузални връзки между вербалната символика и поведението, защото ако езика създава психични образи, отношения и състояния, то от своя страна състоянията са основен стимул на човешкото поведение.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

„Основната цел на дисертацията е да формулира концептуален модел за изследване на политическата комуникация като поле на символни взаимодействия и конфликти и разработване на интердисциплинарна методологическа изследователската програма основана на критическия дискурс анализ и теорията за концептуалните метафори. Втората цел е свързана с възможността за проверка на предложения модел през изследване на конкретни случаи на използване на концептуалните метафори на равнището на всекидневния разговор за политика.”

Поставените цели от докторанта поставят работата му в една от най-интересните сфери на изследователски интерес в политическите анализи, а именно осмислянето, интерпретирането и прогнозирането на политическото посредством езиковите символи. Още по-конкретно, автора работи чрез концептуалните метафори в две различни по място на комуникация, вид опосредственост, профил на основните участници, комуникационни среди – фейсбук и Дерманци.

Задачите на дисертацията са организирани около двете формулирани цели, а именно те обхващат работата по концептуалния модел чрез фокусиране на работата върху теоретичните парадигми и анализиране на динамиката на процесите на медиатизация.

Проверката на предложения модел се реализира чрез тестване на приложимостта на изследователската методика през изследване на конкретни случаи.

Може да се направи извод, че целите и задачите са логически и логистично обвързани, което прави текста на дисертацията консистентен и добре структуриран.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд

Четвърта и пета глава на дисертационния труд са посветени на методологическите подходи, избрани от Делийски за операционализиране на изследователската му идея, а именно - критически дискурс анализ (КДА), фрейм анализа и теорията за концептуалните метафори (ТКМ).

От особена важност за дисертацията е връзката между политически дискурс и политическо познание и възможността за изследване на това познание през изследване на дискурса. С други думи, да се свържат различните равнища и

измерения на политическата сфера. В първата част са представени основанията за прилагането на изследователската програма на критическия дискурс анализ (КДА) при изследователския обект. КДА е интерпретативен и обяснителен метод. Подчертават се отличителните характеристики на КДА - той „разпознава какво текстът казва, анализира какво текстът прави, предлага интерпретации за това какво е значението на текста като цяло въз основа на това, което казва и това, което прави”. В този смисъл използването му е тясно обвързано с целите и задачите, които си поставя дисертанта.

Втората част от главата е посветена на теорията за рамките (frame theory) и фрейм анализа като методология и инструмент за анализ на дискурса. Целта на тази част е да дефинира характеристиките на рамките в контекста на произвеждането и интерпретацията на новини и информация. На следващо място е изследвана връзката между рамките в процеса на произвеждане на информация и тези от гледна точка на получателя на информация. От гледна точка на представеното изследване акцентът е поставен върху публиката, като активен интерпретатор. Силно абстрактната природа на рамките налага използването на интерпретативните перспективи на качествените изследователски методи. Метафорите са явяват когнитивни инструменти, чрез които „абстрактни сфери на социалния свят биват осмисляни чрез заемане на значения от сфери, които са по-близки до непосредствения индивидуален опит”.

Пета глава представя теоретичната и изследователската програма на теорията за концептуалните метафори и нейния потенциал да интегрира изследването на политическия символизъм с критическия дискурс анализ и фрейм анализа.

Разбирането, че метафорите не са просто реторични орнаменти, а мисловни модели, ги поставя в центъра на процеса на произвеждане на значения в рамките на дискурсивните практики, а от там - и на значим обект на анализ.

Делийски дискутира различни теоретични перспективи, за да се потърсят лингвистични, социологически, антропологически, психологически и политологични аргументи в защита на предложената теза.

Втората част на пета глава е посветена на теорията за концептуалните метафори. Хората имат нужда от концептуални метафори за организиране на своето знание и опит. Проектирайки известното върху неизвестното, метафорите създават реалност. Те имат конституираща функция по отношение на обекта, който обозначават. Следователно, в самата си логика на опериране, метафорите въплъщават конструкционистките принципи и това е именно основната причина те да бъдат толкова интересен обект на изследване в рамките на конструкционистката научна парадигма.

Особено важно за настоящия анализ е, че образите на опита са културно интерпретирани, което се постига от Делийски.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Дисертацията притежава реални теоретични и практико-приложни приноси. Сред тях са:

- Създадена е интердисциплинарна рамка за концептуализиране на политическата комуникация като процес на размяна на символни значения за политическата действителност.
- Създаден е методологичен модел за анализ на политически дискурс, който интегрира критическия дискурс анализ с теорията за концептуалната метафора. Той дава възможност за задълбочено изследване на връзките между публика и комуникатор.
- Практическата стойност на предложения изследователски модел е от важно значение за преодоляване на задълбочаващата се тенденция на отхвърляне и дистанциране от политическите процеси.
- Научно-приложният принос е свързан с възможността за прилагане на конструирания изследователски модел. Набирането на достатъчна база от данни от изследвания, прилагащи такъв модел може да доведе до конструиране на концепция за политическата комуникация.

5. Мнения, препоръки и бележки

Темата на дисертацията е широкоаспектна, включвайки подтеми, които предизвикват въпроси и дават насоки за бъдещи изследвания, като например: Как установените кондензирани символи рефлектират специфичното политическо проблемно пространство, отчитайки бързата и остра динамика на политическия живот? Може ли да се определи по-детайлно профила на активната публика в социалните мрежи и доколко тя се превръща в частна, малка и парциална в зависимост от тайминга на съществуване на социалните мрежи? Дали в бъдеще не би могло да се използва ценностния подход за изследване на ориентацията на индивидите и културата с цел по-задълбочен анализ на индивидуалните и общностни кондензирани символи?

6. Заключение

Дисертационният труд на Страхил Делийски отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него за придобиване на образователната и научна степен „доктор”. Като член на научното жури давам положителна оценка на дисертационния труд „СИМВОЛНИЯТ СМИСЪЛ В ПОЛИТИЧЕСКАТА КОМУНИКАЦИЯ. КОНЦЕПТУАЛНИТЕ МЕТАФОРИ ВЪВ ВСЕКИДНЕВНИЯ ПОЛИТИЧЕСКИ ДИСКУРС ВЪВ FACEBOOK И ДЕРМАНЦИ“. На това основание предлагам на научното жури да присъди на Страхил Делийски образователната и научна степен „доктор” по професионално направление: 3.3. Политически науки; научна специалност: 05.11.02. Политология”.